

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 15.12.2003

Číslo: Ročník 13 (2003). Číslo 4

Sekce: Ecce homo

Název článku: Miroslav Horníček - 10.11.1918 – 15.2.2003

Autor: Božena Blažková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=243>

Miroslav Horníček - 10.11.1918 – 15.2.2003

Božena Blažková

„Mé datum narození si snadno zapamatujete. Jsem starý jako naše republika“, říkával vždy s úsměvem herec, režisér, dramatik a prozaik Miroslav Horníček. Letošních osmdesátin se stejně jako naše republika z roku 1918 nedožil.

Vzpomínat na Miroslava Horníčka znamená vzít do ruky některou z jeho knížek, podívat se, zda v divadle náhodou nehrají nějakou jeho hru nebo si pustit desku, na které je zaznamenán jeho nenapodobitelný hlas.

Je také možné zadat některému z internetových vyhledávačů heslo „Miroslav Horníček“, a pokud máme dostatek času, můžeme číst a číst a číst. Kromě notoricky známých encyklopedických údajů typu:

Narodil se 10.listopadu 1918 v Plzni ...

Na místní reálce založil Studentský avantgardní kolektiv ...

Po absolutoriu nastoupil úřednickou dráhu ...

Na základě ochotnických úspěchů přijal v roce 1941 angažmá v Městském divadle v Plzni ...

Po válce odešel do pražského divadla Větrník ...

O rok později přestoupil do Divadla satiry ...

Šest let účinkoval v Národním divadle ...

V polovině padesátých let byl po boku Jana Wericha v Divadle ABC ...

V letech 1965 – 1968 vystupoval v Semaforu ...

Byl i členem Hudebního divadla v Karlíně ...

Od roku 1970 vystupoval především ve svých autorských divadelních a televizních recitálech, z nichž největší oblibu získaly Hovory H ...

Horníček mnohokrát osvědčil i své filmové mistrovství, např. ve filmech Kam čert nemůže, Táto, sežeň štěně či v televizním seriálu Byli jednou dva písaři ...

Z Horníčkových autorských komedií je třeba zmínit alespoň hry: Malý pan Albert (1963), Rozhodně nesprávné okno (1969), Dva muži v šachu (1974), Tři Alberti a slečna Matylda (1976), Malá noční inventura (1977) Dámská volenka (1981), Muž jménem Juan (1993) ...

Literární dráhu předznamenala v roce 1965 první vydaná knížka Dobře utajené housle ...

Po půlročním angažmá v Kinoautomatu na Světové výstavě v Montrealu publikoval cestopis Javorové listy (1968)...

Mezi nejžádanější Horníčkovy knížky patří například: Hovory (1970), Listy z Provence (1971), Pohlednice z Benátek (1971), Vyznání Mariánským Lázním (1975), Dobrý den, socho! (1977), Chvála pohybu (1979), Jablko je vinno (1979), Jak hledat slunce (1980), Chvilky s Itálií (1988), Klaunovy rozpravy (1989), Hovory s Janem Werichem (1992), Chvalozpěvy (1995), Saze na hrušce (1996), Pětatřicet skvělých průvanů (1998) ...

Vytvořil také celou řadu výtvarných koláží, které mnohokrát vystavoval ...

Byl držitelem Ceny Thálie za mimořádný přínos jevištnímu umění a nositelem Ceny humoru Karla Poláčka ...

Při vyhlašování ankety TýTý byl zapsán do televizní Dvorany slávy ...

V roce 2000 získal medaili Za zásluhy ...

Zemřel po dlouhé a těžké nemoci 15.2.2003....

můžeme na internetu objevit i spoustu zajímavých rozhovorů, vzpomínek i ukázek z Horníčkových knížek. A právě tyto elektronicky zveřejněné úryvky nás zase zpětně naladí k četbě.

Já osobně jsem se znovu začetla do Chvalozpěvů, protože jsou především chválou literatury, chválou umění číst a chválou umění psát. Ze čtrnácti zastavení a zamyšlení nad knihami, které jsou určeny čtenářům čtoucím více než reklamní slogany a návody k upotřebením, jsem si pro Vás dovolila připravit malou literární koláž:

Naučil jsem se číst velice brzy. Učím se číst ještě dnes.

... Jsou knihy v našem dětství, které jsou, třeba už pozapomenuty, základním kamenem našeho cítění i myšlení, a je jedno, jestli to jsou u někoho Karafiátovi Broučci, Mayův Vinnetou nebo Tom Sawyer a Huckleberry Finn Marka Twaina. Jsou to prameny, spodní vody, je to podhoubí všeho, co v nás naroste. Anebo nenaroste.

... Ano – naučil jsem se číst velice brzy a učím se číst ještě dnes. Člověk se naučí číst, když ovládne písmena a zvládne i jejich řazení do slov a vět. Čte. Přečte si nápisy na tabulích, sdělení různých plakátů, zákazy a pokyny, jídelní lístek. Před časem jsem četl otřesné zjištění, že u tohoto čtení velké procento lidí zůstane, vystačí si jím, a autor článku je neváhal nazvat analfabety, i když toto tvrdé slovo obměkčil jakýmsi jménem přídavným, které už jsem zapomněl. Učím se číst. ...

Učím se číst, učím se zaznamenávat si ta světélkující místa, jak říkám, ale ptám se spolu s autorem: oddal jsem se nějaké knize? Ztratil jsem se v ní a stala se mi oním malým světem, přes který bych neviděl dál? Snad. Občas. ... Učím se číst, učím se postávat na jednom místě knihy, nad některou z jejích vět, opakovat si ji, prodlévat u ní a být jí vděčen za to, co říká a jak to říká. ...

A vítejme každého, kdo čte, kdo číst potřebuje, pro koho četba, a myslím tím četbu knih, je životní potřebou, tak jako pro jiné je stejnou potřebou hudba, obraz nebo drama. ... Nechtěl bych nikomu radit, protože radit nelze a rada také, stejně jako povinná četba, může spíš odradit. Nad mladým člověkem nelze lámat hůl jen proto, že čte „špatnou“ knihu. Natož pak o něj.

Číst – to je, oč tu běží.

Dobrému vždycky přijde na chuť ten, komu je dáno.

Nad révou z Burgund dovezenou král Karel mává rukou – „a takovouhle peluň mi z ní svede ta velebená česká zem“.

Ale protože vínu rozumí a dovede mu přijít na chuť, prohlásí za chvíli nad dalším pohárem, nad dalšími poháry to své krásné: „My, myslím, už se vpilí“.

O to jde: vpít se. Anebo: včíst. ...

... Čtenář je ten, kdo rád čte, kdo potřebuje číst, kdo ve čtení vidí cosi jako smysl života. To, čím se pročitá v mládí, jsou pro něj bagančata a piliny. Ještě je čas na tretry a tartan. ...

Už jsem citoval výrok Otce vlasti: my, myslím, už se vpilí. A taky jsem tato slova aplikoval do oblasti literatury. My, myslím, už se včíst. Opakuji tedy, že jsou knihy, a nejen knihy, ale celá hájemství krásného písemnictví, kde je nutno se včíst. A jsou taky knihy, kterými je nutno se pročíst. Pročíst se mnohými, abychom se dočetli k těm pravým, přebrodit bahniska nedobré či pokleslé literatury, abychom posléze došli k záhonům, které stojí za to, abychom je poznali, abychom díky nim poznávali sami sebe, abychom s úžasem a pokorou zjišťovali, kdo jsme a jací jsme a že se měníme. Knihy nás mění, polepšují a vylepšují, pokud jsme polepšení schopni a pokud o ně stojíme.

Miroslav Horníček: Chvalozpěvy. Praha, Svoboda 1995. 190 s.

Vybráno z kapitol: Chvála čtení, Chvála čtenářů a Chvála vyprávění.

Od té doby uplynula další léta a televizi i rozhlasu je víc. Říká se jim masmédiá a tady se v jediném slově setkává cosi nereálného, jako je médium, a cosi reálného, jako je masa. Je to síla, jak je tím slovem míněno, která ovládá masy. Určuje jejich způsob myšlení, chování, jejich řeč. Vniká do bytů, stává se vzorem a nátlakem. Víc a naléhavěji, než si umíme představit, obkličuje mysl člověka, mysl lidí. John Steinbeck to ví:

„Mne, který miluje slova a nekonečné možnosti slov, zarmucuje takový nevyhnutelný vývoj. Neboť s lokálním přízvukem mizí i lokální životní tempo. Jazykové zvláštnosti, hovorové obraty, které obohacují jazyk a dodávají mu poezii místa a času, jsou odsouzeny k zániku. A na jejich místo nastoupí celonárodní mluva, zabalená do papíru a krabice, jednotná a bez chuti.“

...

Miroslav Horníček: Chvalozpěvy

Chvála tuláctví, str. 99

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz
· <http://www.svkhk.cz>